

O Decreto 79/2010 e labor institucional do Consello da Cultura Galega

REVISTAGALEGA
DE EDUCACIÓN
PUBLICACIÓN DE NOVA ESCOLA GALEGA

ISSN: 1132-8932

Páx. 18-20

Rosario Álvarez Blanco

Presidenta do Consello da Cultura Galega

presidenta@consellodacultural.gal

O Consello da Cultura Galega é unha institución de rango estatutario con funcións de alta asesoría en materia cultural, e por tanto lingüística, que ten o mandato legal expreso de «fomentar a lingua e a cultura galegas» como creacións orixinais do pobo galego. Nese marco, a análise do estado da lingua galega, incluíndo a situación sociolingüística, constitúe unhas das tarefas máis relevantes da institución a partir da creación en 1983. Por iso, dende o inicio da súa actividade institucional, o Consello impulsou encontros, estudos e investigacións sobre a lingua, de modo que o acervo conta con

21 edicións dos *Encontros para a normalización lingüística*, foros internacionais como os celebrados ao redor da aplicación da *Carta Europea das Linguas Rexionais ou Minoritarias*, numerosos seminarios sobre a lingua e a sociedade e, naturalmente, informes sectoriais e documentos de traballo punteando unha liña no tempo. Esta produción continúa hoxano e demostra un compromiso persistente da institución coa promoción da lingua galega. Os estudos, informes e monografías inclúen reflexións sobre a situación do galego en ámbitos tan dispares como a igrexa, a empresa e a publicidade, os distintos ámbitos da Ad-

ministración e, por suposto, o ensino.

En parte destas publicacións pódese resumir a posición oficial do Consello da Cultura Galega perante a cuestión do galego e a súa relación co sistema educativo. Por exemplo, avóga-se por unha promoción do bilingüismo activo (sobre todo entre os castelanfalantes) e un clima favorable ao galego nas aulas porque se entende que pode ser a principal chave para unha contención na perda de falantes^[1]. Tamén se constata que un dos factores da desgalegización parece atoparse nas primeiras etapas educativas para o que se recomenda unha oferta de educación infantil en galego que garanta o ensino nesta lingua nos primeiros anos de escolarización, con accións para ampliar o uso do galego nos contextos castelanófonos porque só un uso preferente do galego pode garantir unha com-

petencia bilingüe^[2]. Asemade demándase que, para facilitar o labor de centros e ensinantes, debe fomentarse, desde a Administración, a elaboración de recursos didácticos, actualizados e de calidade, para impartir calquera materia en galego. Tamén se considera imprescindible a elaboración de recursos para a aprendizaxe en galego por parte do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo e unha guía didáctica pensada e deseñada desde unha sociolingüística da mocidade.

En canto ao *Decreto 79/2010, do 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia*, o Consello da Cultura Galega aseverou que o debate que o precedera fora sometido a unha amplificación pública un tanto artificial e afastado da verdadeira natureza dos feitos, cando un dos éxitos da política lingüística galega des-

de a instauración da autonomía fora conseguir que se asentase unha aspiración amplamente compartida a prol da progresiva mellora do status do galego. O Consello solicitaba unha planificación lingüística eficaz, sensata e comprometida coa lingua, que redundase nunha maior cohesión da sociedade, nunha convivencia cívica fundada na liberdade e a igualdade, e, en definitiva, no incremento do uso e o prestixio do galego^[3].

Pouco antes da publicación da citada norma, o Consello da Cultura Galega deu a coñecer a súa *Proposta institucional sobre a Lingua Galega ao Parlamento de Galicia*, aprobada polo Plenario da institución. Naquel documento pedíase promover a constitución dunha Comisión Parlamentaria que –oídas as institucións, colectivos e expertos que considerase oportuno convocar– elaborase unha proposta de desenvolvemento consensuado do Plan Xeral

[1] O idioma galego na sociedade. A evolución sociolingüística 1992-2008 <http://consellodacultura.gal/publicacion.php?id=1785>

[2] Prácticas e actitudes lingüísticas da mocidade en Galicia. <http://consellodacultura.gal/publicacion.php?id=4293>

[3] A(s) lingua(s) a debate. <http://consellodacultura.gal/publicacion.php?id=4264>

de Normalización Lingüística^[4]. Tamén se advertía de que as liñas mestras da política lingüística en Galicia deberían emanar dun amplo consenso político, social e institucional “a resguardo dos vaivéns políticos e dos cambios de goberno” e de que calquera que sexa a orientación adoptada polos gobernos galegos no ámbito da política lingüística, en ningún caso se deben tomar medidas que supoñan pasos atrás no proceso de recuperación do galego.

Pouco despois publicábase o ditame *Bases para a elaboración do decreto do plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia*, aprobado polo plenario do Consello da Cultura Galega o 1 de febreiro de 2010^[5]. Os puntos máis destacados da declaración institucional dicían, entre outras cousas, que a norma que o goberno ía aprobar debía centrarse só na regulación do uso das linguas oficiais no sistema educativo e na promoción do idioma galego, e que a lingua da Administración educati-

va debía continuar a ser a lingua galega. En canto á lingua das aulas, o Consello afirmaba que na etapa de educación infantil cumpría seguir como criterio xeral o uso da lingua predominante entre o alumnado, ao tempo que recomendaba prestar maior atención á lingua minoritaria nas aulas. Na Educación primaria, Secundaria obrigatoria e Bacharelato dicíase que como mínimo o 50% da docencia debía ser en galego para evitar as desigualdades con que de partida conta a lingua de Galicia. Na presentación do documento, os responsables da institución recalcaban que a competencia bilingüe nas dúas linguas non se podía asentar sobre a filosofía do equilibrio lingüístico na escola, xa que se require un papel de reforzo para o galego. Nas conclusións chamábase unha vez máis a consensuar “un modelo de bilingüismo orientado cara á obtención dunha competencia satisfactoria nas dúas linguas oficiais, ao fomento do idioma galego, á mellora das actitudes cara aos dous idiomas oficiais, á integración social e á convivencia, flexible e adaptable aos distintos contextos sociolingüísticos, e cun horizonte de estabilidade, a resgar-

do das polémicas partidistas e dos vaivéns electorais”.

Evidentemente, o ditame do órgano previsto no Estatuto de Autonomía para a defensa dos valores culturais do pobo galego apenas foi tido en conta; o único efecto visible foi o paso de “promover” a “utilizar”, con carácter xeral, a lingua galega na Administración educativa e nos centros de ensino, con inclusión do persoal ao seu servizo. Transcorrido un tempo dende a aprobación do decreto, os resultados dos informes do CCG^[6] indican que houbo un retroceso e que a escola, pese a ser o lugar onde moitos nenos e nenas aprenden a lingua, non funciona como un elemento dinamizador do uso do galego, senón máis ben como reflexo do status da lingua en cada lugar. E isto non só entra en contradición coas recomendacións do Consello, senón co papel de encargado da supervivencia do galego que a propia mocidade lle outorga ao sistema educativo.

O labor do Consello da Cultura Galega nos últimos 37 anos, seguindo o mandato da lei fundacional galega de defender e promover os valores culturais do pobo galego, incluíu unha inequívoca defensa da súa lingua. A evidencia empírica tamén fixo que o Consello se posicionase dunha maneira clara na defensa dun ensino no que a protección do galego fose unha prioridade. Aproveitando a ocasión que se brinda con esta colaboración, dende a institución vólvese demandar a procura de amplos consensos sociais e políticos que permitan conservar e potenciar a máis valiosa e singular creación cultural do pobo galego. ■

[4] http://consellodacultura.gal/mediateca/extras/proposta_institucional_ccg_lingua_galega.pdf

[5] http://consellodacultura.gal/mediateca/extras/ditame_ccg_bases_decreto.pdf

[6] *Prácticas e actitudes lingüísticas da mocidade en Galicia*. <http://consellodacultura.gal/publicacion.php?id=4293>